

КАРАКТЕРИСТИКИ НА МАСЛИНОВОТО ДРВО

Маслиновото дрво (*Olea europaea* L.) припаѓа на класата *Magnoliopsida*, фамилија на растенијата *Oleaceae*, која има 30 рода и 180 вида, а припаѓа на родот *Olea* L., вид: *Olea europaea* L. – маслинка.

Маслиновото дрво (*Olea europaea* L.) цвета во април и мај, а плодот се бере во октомври и ноември. Претставува зимзелено дрво, со сребренозелени листови, тенки гранки и мали, бели, миризливи цветови, кои даваат многу полен. Стеблото може да порасне од 3 m, па до 15 - 20 m височина, а дава плод наречен маслинка која созрева постепено. Поради трошоците на современиот начин на одгледување и берење, како и поради добрите земјоделски практики на кроење, ниските форми (со висина од 4 до 5 метри) се популарни за фармерите во повеќето земји каде што се одгледува маслинката.

Маслиновото дрво е долговечно, може да живее стотици години, достигнува старост и повеќе од 1 000 години. Едно од објаснувањата за оваа долговечност на маслиновите дрва е неговата карактеристична способност да даваат изданоци и адвентивни пупки, кои многу ги има во долниот дел од стеблото. Кореновиот систем на дрвото обично се шири хоризонтално. Самото дрво е отпорно на неповолни услови и се приспособува кон сите видови почви (па дури и кон сиромашните почви кои што не можат да се користат за други култури). Исто така, може да толерира суша и нетретирање со ѓубрива, подобро отколку повеќето други овошни култури.

Маслинката како култура брзо се развива, во поглед на обемот на производство и географската распространетост. Стеблото на младото дрво е мазно и има зелена боја, но подоцна станува рапаво и обично со текот на времето се извиткува и станува шупливо. Кората кај младите дрва е зеленкавосива, но со стареење на дрвото, таа станува темносива. Цветовите се мали, жолтобели и се јавуваат во форма на исправени гроздови. Листовите се тесни, копјести и трајни (остануваат на дрвото по 3 години). Нивната боја е зелена на горниот дел, а свиленакаво бела од долниот дел.

Слика 1. Маслиново дрво: а) листови и цветови; б) младо дрво; в) старо дрво

Маслинката е распространета во многубројни сушни и делумно сушни региони. Традиционално се одгледува во сушни услови, а наводнувањето може поволно да влијае. Во медитеранскиот регион климатските услови се поволни, бидејќи врнежите се чести во периодот меѓу есен и рана пролет. Така, обично нема недостиг од влага во периодот на формирање на соцветијата. Меѓутоа, во сушни години е потребно да се изврши наводнување пред почетокот на цветањето.

Маслиновото дрво започнува да дава плодови по осмата година од засадувањето, но благодарение на современите техники на одгледување, денешните маслинови дрвја почнуваат да даваат род по третата година. Дрвото постигнува полна родност во периодот помеѓу 11-тата и 12-тата година кај насадите што не се наводнуваат и меѓу 7-та и 8-та година кај насадите што се наводнуваат.

Маслинката како култура е автохтона во медитеранскиот регион, каде што климата се одликува со блага, дождлива зима и топло, суво лето. Периодот на мирување е околу два месеца, кога просечните температури се пониски од 10° С. Некои сорти се приспособени на области со повисоки зимски температури, но во овие услови се забележува намалено цветање. Во периодот на мирување, дрвото толерира кратки периоди на мраз, со температура од -6° С, но во периодот на појава на пупки, мразот предизвикува оштетување на плодовите, кои потоа се погодни само за производство на масло. Високите температури и сувите ветрови предизвикуваат слаба родност на плодовите и прекумерно опаѓање на млади плодови, а преостанатите плодови се збрчкуваат на дрвото.

м-р Ласта Миленковски
Одделение за регион Скопје